

ישן כמו חדש

שנפגמו, מרפדים ומחדשים קליעת קש שנשברה. השחזור מתבצע בכל סוגי הרהיטים החל מארונות, שידות, מיטות, שולחנות, כיסאות וכורסאות. רחוב פייר קניג 20, תלפיות, ירושלים. טל': 02-6797451.

מותחת מחדש את הריפודים

אריאלה קניגשטיין חיפשה בזמנו ספה חדשה ולא הצליחה למצוא. באותה תקופה נסעה לברצלונה ונחשפה לעבודותיו המשוחררות של גאודי. ההארה שלה כיצרת היתה שלשימוש בחומרי גלם טבעיים יש חשיבות עצומה. מכאן הדרך ליצירת ספה לביתה היתה קצרה. את הספה ריפד עבורה רפד, אבל לתוצאה היתה השפעה על החלטתה לעשות הסבה מקצועית. במשך שנה וחצי שימשה כשוליה של רפד בדרום תל-אביב וממנו למדה את רזי המקצוע. הידע הזה הצטרף ללימודיה הפורמליים בעיצוב סביבתי ב"בצלאל" ולניסיון בעיצוב תפאורות ותערוכות. אחרי שני עשורים של הוראת אמנות החלטה לבנות גלריה לעיצוב וחינוך הריטים במושב בית-הלל בגליל. היא מקפידה לשמר את החומר והצורה של הרהיט ומוסיפה לו פן חדש על-ידי ציור על מסגרת העץ או בחידוש צורת הריפוד. טל': 050-5843399.

קסמם של כלי כסף והפורצלן

"הבית העתיק" בנימינה מהווה מרכז לפעילות של רסטורטורים שונים שפועלים בתחומים מגוונים. הם מחדשים הריטים וחפצי אמנות בטכניקות ובחומרים המתואמים לתקופה ולסגנון של הפריטים, ומשדרגים אותם לצרכים המודרניים. הניהול והפיקוח המקצועי נעשים על-ידי מוטי הררי, בוגר הסורבון הפריזאי ומומחה לשחזור. בדומה לבית חולים לבני אדם מטפלים ב"הבית העתיק" בחפצים על-ידי רפאות: מחדשים פוליסטיר, ריפודים ובידים ומשתמשים בשיטות נגרות מסורתיות. הם משחזרים גם פריטי פורצלן, פיוטר ופסלים ואף מתמחים בקליעת קש ויונאות, תיקוני שעונים, הברקת וציפוי כלי כסף. ישנם מומחים בתחום דברי הדפוס, האהלים, התמונות העתיקות, המתכת והעץ. "הבית העתיק" מעניק שירותים של חוות דעת והערכות נזק, הערכות תיקון ושמאות לביטוח, ומקיים הרצאות וסדנאות הנערכות בבית הספר "שורשים", בכיכר הבימה 2, בתל-אביב, בנושאי שימור ורסטורציה. לסדנאות ניתן להביא כל פריט שמעוניינים לחדש, לשבץ, לרפד, למרק ולתקן ואף להוסיף, לשנות, להזהיב ולמסגר בהנחיית המומחים בתחומים השונים. טל': 052-8454445.

ניו לוק לציורים ורפרודוקציות

מיכאל קארו הקים בשנת 1988 מרכז שנותן פתרונות לכלל בעיות שימור ושיקום יצירות אמנות דו-מימדית. קארו אמנולוג ממוקמת במרכז "אחזה" בחיפה. המרכז מעניק שירות לאספנים, למוסדות שברשותם פריטים חשובים ולאנשים פרטיים. מיכאל למד אמנות יצירה וסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה, השתלם בסדנאותיהם של מורים ואומנים בארץ ובעיקר בחו"ל, השתלם בנושאי שימור ושיקום ב-CCI באוטווה, קנדה, והשתלם בטכניקות שיקום קלאסיות במסגרת המכון לרסטורציה של הגלריה הלאומית בפראג. הוא מטפל בציורי שמן, טמפרה, אקריל, רישומים, אקוורלים, פסטלים, קולאז' וגואש, רפרודוקציות, הדפסי משי, ליטוגרפיות, תחרטים וחיתוכי עץ. כשמשקמים ציורים חייבים לאבחן אותם בעזרת תאורה וצילומי רנטגן, לתעד ולכתוב דו"ח. לאחר מכן עורכים טסטים בחומרים עדינים ולסיום מבצעים את השיקום. במהלך השיקום ממשיכים לרשום דו"ח שותף וחשוב לבצע תהליכים שיהיו הפיכים. קיים איסור חמור לבצע תיקונים ביצירה שלא לצורך, אלא רק בחלקים שניזוקו. התיקונים השכיחים ביותר בציורים על גבי בדים או לאות:

סגנונות הווינטאג', הרטרו וגם הפוסט-מודרניזם עושים שימוש – כל סגנון בדרכו שלו – בפריטים שיש בהם יושן. אז לקראת הקיץ, עונת השיפוצים, שימו לב: אל תמהרו לזרוק כל חפץ ישן ועתיק שמאסתם בו. תנו בו מבט נוסף והקדישו מחשבה שנייה לרעיון להשליך אותו לפח. בהשראת הפג-שואי, אפשר לנקות פריטים, להעניק להם לוק חדש ולהטענים באנגריות חדשות. רסטורטורים של כלי כסף, כלי פורצלן, יצירות אמנות, רהיטים, מנורות, שנדל"רים, שטיחים וספרים עתיקים יעשו לכם יופי של עבודה ויעניקו לפריטים חיים חדשים. **מאת: רנית סבירסקי**

שחזור ושימור בסטייל איטלקי

ירמי זטלנד החליט לשנות את בחירתו המקצועית ועבר מעבודה סוציאלית לשיפוץ רהיטים עתיקים. הוא בחר בלמודי רסטורציה בבית הספר הגבוה לשימור "פלאצו ספנילי" בפירנצה איטליה שבו משלבים לימודים תיאורטיים ומעשיים. במהלך הלימודים התמחה אצל משפחת קיארוגי, שהם דור רביעי לרסטורטורים של רהיטים ופריטי עץ בפירנצה וידועים בכך ששיפצו רהיטים עבור מוזיאונים כגון "פיטי פאלאצו", "אופיצי" ו"ברגלו". זטלנד התמחה ברסטורציה מסורתית מערב אירופאית ובמיוחד איטלקית. הוא עובד עם חומרים מסורתיים כדי לשמר את המראה העתיק. בבית המלאכה, שנמצא במושב בצרה, הוא משפץ את מבנה הרהיט. משלבים חלקים חסרים, מחליף פגומים, משחזר חלקים ומעניק גימור אותנטי בהשראת המסורת הקלאסית. הרסטורציה מתקנת פגעי מזג האוויר, מגינה מפני פגיעות של חרקים ופטריות ומטשטשת פגיעות, שריטות וחבלות כימיות. ירמי משתמש גם בטכניקות של הזהבה והכספה של פריטי עץ, עיצוב ובנייה של ריהוט חדש בסגנון עתיק וצביעה אמנותית. ירמי מכשיר אנשים שרוצים ללמוד רסטורציית רהיטים בסדנאות שהוא מקיים בבית המלאכה. לרשות התלמידים עומדים כלי עבודה מקצועיים ושטח פעולה גדול. הם לומדים את טכניקות השחזור והשיפוץ של פריטים שהביאו עימם. בסדנאות של ירמי מתנסים בשיטות שונות של תיקוני פורניר, צביעה וגימור. הסדנאות מתקיימות בימי שני או שישי מ-10:00 בבוקר למשך שלוש שעות. טל': 09-7419958.

השידה העתיקה שוב מחייכת

מרכז הריהוט "טעם של פעם" בירושלים נוסד ב-1989 על-ידי שמואל חיים ואבי חייט. שמואל חיים, בעל תואר "רסטורטור מוסמך" מאנגליה, עסק שנים רבות בתחום העתיקות באנגליה ובארה"ב. אבי חייט היה בעל חנות עתיקות בבריטון, אנגליה, והתמחה בתחום הריהוט העתיק. יחד הם הקימו חנות קטנה בלב שכונת נחלאות בירושלים. כשהעסק גדל - עברו לאזור התעשייה בתלפיות. כיום העסק משתרע על פני שטח של כ-500 מ"ר, עם תצוגה מתחדשת של רהיטים מאנגליה ומצרפת. הם משפצים, ממחזרים ומחדשים רהיטים עתיקים. צובעים, משלמים חלקים חסרים, יוצרים גמורים

לא כל עונה אנחנו מחליפים קולקציה של רהיטים, של שטיחים ושל פריטי דקורציה. לכן, פריטים שונים בבית צריכים לקבל טיפול מקצועי כדי להאריך להם את תוחלת החיים ולרענן להם את המראה. כשיש בידנו חפצים שהתיישנו וזוהרם פג כדאי להעניק לעניין מחשבה שנייה לפני שמשליכים פריטים עם פוטנציאל לחצר האחורית, או במקרה הגרוע יותר לפח האשפה. הרטרו והווינטאג' חוזרים ובגדול. כיום אנחנו תרים אחרי רהיטים וחפצי נוי שהכרנו מבית אבא ואמא ולא רצינו לשמור עליהם, בגלריות ויקרתיות ומשלמים עליהם סכומים דמיוניים יחסית לערכם המקורי. מומלץ להתייעץ עם מומחים לרסטורציה איך הופכים חפץ ישן לפריט יפה שיכב שוב בבית למרות שנותיו הרבות. לקראת חג הפסח, שבו אנו נוטים להיפרד מכל דבר מיושן ומיותר, אנו מביאים רשימת רסטורטורים מומחים, משפצים ומשחזרים שירעננו לכם פריטים שונים ויעניקו להם מראה חדש.

וייל הגיע לארץ מדרום אפריקה לאחר שעסק למעלה מ-21 שנים באופנת נשים. כשראיונות העבודה לא הניבו את התוצאות הדרושות חיפש דרך להסבה מקצועית. מצא את עצמו בתחום ניקוי וטיפול בשטיחים עתיקים והקים את חברת "שטיחי אטלס". במשך 13 שנים של ניסיון בניקוי שטיחים וידע רחב בטקסטיל הוא בחר בשיטות ושימוש בחומרים מיוחדים שמצליחים להגיע לתוצאות מרשימות. כיוון שכתמים מסוימים קשים להסרה הוא מיעץ לנקות ולספוג מיד את שאריות הלכלוך ובוזהירות לנסות מסיר כתמים איכותי כעזרה ראשונה. טל': 052-2752594.

ציור, ציור שעל הקיר...

שי פרקש והלנה קנטור-חסין חוקרים, מתעדים ומשמרים יצירות אמנות מצוירות על קיר, מתחילת המאה ה-20 בבתי היסטוריים בכל רחבי הארץ. פרקש הוא בוגר הפקולטה לאמנויות בבית הספר לאדריכלות באוניברסיטת תל-אביב והלנה עברה הכשרה במכון ללימודי רסטורציה בפירנצה איטליה. בשנים האחרונות נחשפו ותועדו על-ידם במשותף עם קבוצת "תכלת", בתים היסטוריים ביפו, תל-אביב, ירושלים ובמושב. ברשותם מאות דגמים של ציורים היסטוריים, אותם ניתן לחדש ולצייר על קירות הבית. בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20 היו ציורי הקיר חלק מתרבות העיצוב של בתי היהודים, הערבים, המתיישבים הטמפלרים בעיר ובכפר, כל משפחה לפי סגנונה ולפי תקציבה. ביולי 1999 נתגלה להם באקראי ציור סטנסיל נדיר על קיר בבית הרחם ברחוב שמרלינג שבשכונת נוה-צדק, תל-אביב. בעקבות גילוי זה ערך שי פרקש סקר רחב בגבתי הפנסיה ונוה-צדק ונוה-שלום, בבתי פרטיים ובבתי הפנסיה ובו חשף יציע עשרות דוגמאות של ציורי

קיר בצבע. שאותם אפשר בהחלט לשמר כערך היסטורי ואמנותי מובהק. במהלך המחקר והתיעוד שנמשכים כבר כשש שנים בכל רחבי הארץ נתגלו וצולמו למעלה מאלף דגמים של ציורי קיר דקורטיביים וציורי קיר פיגורטיביים. הוא הגיע למסקנה ששרידי ציורים עדיין קיימים מתחת לשכבות צבע וטיח באלפי בתים ישנים בארץ. מרבית העיסורים שנמצאו בארץ בוצעו באמצעות סטנסילים מנייר, בטכניקה עתיקה שמקורה בסין הסטנסילים הראשונים בארץ מסוג זה היו בגוונים של חום, כחול או ירוק. עינינו הבטנסיל ציורו כפס קישוט (Border) מסבב לקירורו החדוד כ-40 סנטימטרים מתחת לקו התקרה. לעיתים היתה מצוירת דוגמה על כל הקיר כחיקוי לשטיח קיר או לטפט. טל': 08-9217069.

הצבע חוזר ללחיים של השטיח

אהרון בן-ארהון הוא מומחה לשטיחים שזקוקים לטיפול ושיחזור. החנות הראשונה של המשפחה נוסדה ב-1929 על-ידי הסבא אפרים בן-ארהון, ברחוב יהודה הלוי 25, שהיה בית הקומפוזיציה הראשון בתל-אביב הצעירה. ב-1965 העתיקו את מקום החנות לרחוב בן-יהודה 153, כשהרחוב הפך למרכז השטיחים בעיר. הם מתמחים בטיפול בשטיחים אורגניים שיוצרו בעבודת יד. השטיחים נתון לתנאי שטח קשים, דווקים עליו, ממלאים אודו באבק לפעמים גם בוג, שופכים מדי פעם קפה, יין או מיץ וזורעו עליו פיהרי אוכל. האבק הוא האויב המרכזי של השטיחים וניקוי השטיח בצורה מקצועית מאריך את ימיו. דבר ניסף הם "הקאנסים" (האימורט) והפרינדים שאסור להניח להם להתבלות. פריצות ושברים בקאנסים גורמים לנזקים כבדים לשטיח עצמו. ישנם עוד פניקים - עשי יהודישיט הטקסטיל - שתוקפים את הצמר. אהרון בן-ארהון משחזר את השטיחים הפגועים באמצעות תהליך צמר ישנים שמשתלב עם טכניקה העתיקה. ישנם האותנטיים של השטיח. אחרי ניקוי השטיח מאבק ולכלוך הוא מצפה אותו בשמני לנולך שמחזרים לצמר את הברק והגוון וצורים ששכבה מגינה. טל': 03-5235660.

חורים, קרעים, נפילות צבע, התרוממות של שכבות צבע, אובך, התיקונים השכיחים ביותר ביצירות על גבי נייר: עובש, צריבת הנייר, קרעים, שינוי צבע, כתמי לחות ומים, חורים מחרקים. טל': 04-8241392.

אור חדש במנורות ובשנדליירים

החנות של גדעון קלאס נוסדה ב-1978 על-ידי האב יצחק. במשך השנים הצטרפו אליו שני בנים, גדעון ואיילי, ולמדו ממנו את מלאכת עיצוב ותכנון מנורות וגופי תאורה ממתכת. הם יוצרים מנורות קיר, נברשות תקרה, תאורת הלוגן, מנורות שולחן והכל בעבודת יד. במשך השנים החל ביקוש לשחזור ושיפוץ מנורות ישנות. הם מחדשים ומצפים במתכת את החלקים שהחלידו, מחליפים את חלקי החשמל הישנים, מנקים חלקים שקיבלו חלודה ומשלימים חלקים חסרים. לפני חמש שנים הכניסו את נושא השנדליירים והחרוזים. הם משקמים שנדליירים, מנקים את חלקי המתכת ומוסיפים אבני קריסטל חסרות, אם מביאים אליהם מנורה ישנה ו"עושה" לחלוטין הם משבצים בה קריסטלים ומעניקים לה מראה חדש. למנורות זוכית שנפגמו הם מדביקים מפיות נייר ויוצרים טקסטורה חדשה. טל': 03-6820134.

ספר הוא באמת נצח

יואל בן-הרוש, יליד צרפת, למד משנת 1973 כריכת ספרים אמנותית בפריז והשתלם בעבודת הטבעת זהב ודינטי ושיקום נייר וספרים. יואל הוא הציג בישראל של ה-A.R.A. - אגודת ידידי הכריכה האמנותית. הוא משתתף בתערוכות של עיצוב כריכות ספרים בחו"ל, האחרונה שבהן התקיימה באתונה בשנת 2003. יואל,

לא חייבים להחליף את החרסיות

"מג'יק קרמיק" נוסדה ומנהלת על-ידי סאל' במילואים יגאל ייקוני אשר שיירות במשך למעלה מ-20 שנה בנאעק הסכני של חיל האוויר. הוא קיבל את הזיכיון הבלעדי לייצג בארץ את חברת "פרמה קראם" מארה"ב. היזרון הגדול בשיטת חידוש האמבטיה הוא שאין צורך לשנות דבר. גם אם האמבטיה בת 20 שנה דהוייה, הכלים הסיטריים פאונים והצבעים אינם מודרניים - הגל מקבל חזרה חדשה. בחרים את הצבעים מתוך קטלוג שיש בו מבחר גדול של צבעים וטון. יום אחד האמבטיה משנה את פניה. שמונה שעות לאזור סיום הצביעה אפשר להתרחץ. האריזים יהללים דוסניטיים מצופים כפורצלן סינטי רב-שכבתי בדדגת קושי גבורה שגמיה בחומרי ניקוי. אסור להשתמש באקונומיקה וחל' ניקוי אבל כל סוגי השמפו והסבונים לניקוי מואמים. טל': 08-9428855.